HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ולמחר תבענא ליה (א) בדינא הויא מחאה אמר לא תימרו ליה מאי אמר רב זביד הא קאמר לא תימרו ליה רב פפא אמר [א]לדידיה לא תימרו ליה לאחריני אימרו להו (א)חברך חברא אית ליה חברא דחברך חברא אית ליה אמרו ליה לא אמרינן ליה אמר רב זביד הא קא אמרו ליה לא אמרי' ליה רב פפא אמר [ב]לדידיה לא אמרי' ליה לאחריני אמרי להו חברך חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה אמר להו לא תיפוק לכו שותא אמר רב זביד [ג]הא קאמר לא תיפוק לכו שותא אמרו ליה לא מפקינן שותא אמר רב פפא הא קאמרי ליה לא מפקינן שותא רב הונא בריה דרב יהושע אמר (ב)[ד]כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש אמר לה ולאו אדעתיה: אמר רבא אמר רב נחמן מחאה שלא בפניו הויא מחאה איתיביה רבא לרב נחמן אמר ר' יהודה לא אמרו שלש שנים אלא כדי שיהא באספמיא ויחזיק שנה וילכו ויודיעוהו שנה ויבא לשנה אחרת ואי ס"ד מחאה שלא בפניו הויא מחאה למה לי למיתי ליתיב התם אדוכתיה ולימחי התם (ג)עצה טובה קמ"ל דניתי ונשקול ארעא ופירי מדקא מותיב ליה רבא לרב נחמן מכלל דלא סבירא ליה דמחאה שלא בפניו הויא מחאה (ד)והאמר רבא מחאה שלא בפניו הויא מחאה בתר דשמעה מרב נחמן סברה אשכחינהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר' יוחנן אמר להו מי אמר (ב) ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן מחאה [ה]בפני שנים ר' אבהו אמר ר' יוחנן מחאה בפני שלשה לימא בדרבה בר רב הונא קא מיפלגי (ה)דאמר רבה בר רב הונא [ו]כל מילתא דמתאמרא באפי תלתא לית

לית

ואי לא אמר למחר תבענא ליה בדינא ומפיקנא מיניה אלא פלוני גזלן דקאכיל לארעאי בגזלנותא בלבד הרי הוא כנותן פגם בחבירו ולא כמוסר עדות ואינה מחאה כן פר"ח. ל"א שמעתי משמועת רבי יעקב בר יקר ועיקר פלניא גזלנא הוא ואפי' הזכיר על קרקע זה שמחזיק לאו מחאה היא שהרי לא מיחה מחמת עצמו והרי הוא כמי שאמר פלוני מחזיק בקרקעות של אחרים ולפוגמו מתכוין ולא לערער שהרי אינו מזכיר שהוא שלו אבל אם פירש דקאכיל לארעאי בגזלנותא הרי מיחה מחמת עצמו והודיע שהקרקע שלו מחזיק בעולה והויא מחאה ואע"ג דלא סיים למחר תבענא ליה בדינא ופירוש הוא למאי דקאמר דקאכיל לארעאי בגזלנותא: **אמר.** לעדים לא תימרו ליה מחאה זו: **אמר רב זביד הא קאמר כו'.** ולא הויא מחאה דהא לא אמרו ליה עדים תו: **רב פפא אמר.** לעולם מחאה הויא דהכי קאמר להו לעדים לדידיה לא תימרו אבל לאחרים תימרו וכיון שיאמרו לאחרים יחזרו אותן אחרים ויאמרו לו דחברך חברא אית ליה כו': **אמרו ליה לא אמרינן ליה.** לא קאי אהיכא דאמר להו לא תימרו ליה דהא לרב זביד אפי' שתקו לא הויא מחאה וכל שכן הכא היכא שהשיבו כדבריו אלא מילתא באפי נפשיה היא וקאי אהיכא דאמר להו מחאה גמורה וליום לומר לו והם ענוהו לא אמרי' ליה ולא חזר ומיחה אחרי כן בפני עדים אחרים: **אמר רב זביד הא קאמרי ליה לא אמרינן ליה.** וכיון שלא יאמרו לו היה לו לזה למחות עוד בפני אחרים שיאמרו לו ואם לא מיחה אחרי כן הפסיד: **רב פפא אמר.** אין צריך למחות עוד בפני אחרים דמחאה מעלייתא היא דהכי קאמרו ליה לדידי' לא אמרינן שלא נלך עד מקומו: **לאחריני אמרינן כו'.** רב פפא קא דייק לא תימרו ליה לא אמרינן ליה דמשמע (ג) לא אמרי' ליה אבל לאחריני אמרי מדלא אמר לא תימרו: **לא תיפוק לכו שותא.** לא יצא דבר מפיכם דמשמע לא לו ולא לאחרים: **שותא.** דיבור כמו שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאמא (סוכה דף נו:): **אמר רב זביד הא קאמר כו'.** ואינה מחאה: **אמרו ליה לא מפקי' שותא.** לא קאי אהיכא דאמר להו לא תפיק לכו שותא דהתם כ"ע לא פליגי דלא הויא מחאה בין לא אהדרו ליה שום דיבור ומילתא באפי נפשיה הוא **(א)**וכגון שלוה אותם לאמר לו והם אמרו לא מפקינן שותא אמר רב פפא הכא ודאי מודינא דלא הויא מחאה דהא קאמרי כו' דמשמע לא לו ולא לאחרים: **אמר רב הונא בריה דרב יהושע.** האי נמי מחאה הויא דכל מילתא דלא רמיא עליה דאינש שאינה מוטלת עליו (ד) לגרר וגם אינו מפסיד אם אומר אם לא אומרה אמר לה לבני אדם ולאו אדעתיה כלומר אינו נותן אל לבו שקיבל (ה) הדבר עליו לכסותו והלכך אינו צריך למחות בפני אחרים שהרי מיחה בפני בני אדם שיכולין לומר לו. והלכתא בין אמר הממחה לא תימרו ליה מידי מהני מילי למחזיק ובין אמרו לא מפקינן שותא בכולהו הויא מחאה בר מדאמר להו הממחה דלא תיפוק לכו שותא דלא הויא מחאה וכן פסק ר"ח: ה"ג **אמר רבא אמר רב נחמן מחאה כו'.** ואע"ג דאותביה רבא לרב נחמן שיטת גמרא היא בהרבה מקומות כן. והכי פי' כי שמעה רבא מרב נחמן להך מילתא דאמרינן בה אמר רבא אמר רב נחמן איתיביה הך תיובתא ורב אשי שסידר גמרא הוא דקאמר אמר רבא אמר רב נחמן וגם מפרש הקושיא אחרי כן שהקשהו: **מחאה שלא בפניו הויא מחאה.** ולא בעינן שישלח שלוחו למחות בפניו אלא מכיון שמיחה שלא בפניו הויא מחאה שהרי יכול הדבר לבא לאזניו ואפי' לא ידע המחזיק מחאתו של מערער לא חיישינן מאחר שמיחה זה כהוגן: **איתיביה רבא לר"נ אמר רבי יהודה כו'.** ואי קשיא אדפריך מסיפא לסייע מרישא דהא אוקימנא מחאה שלא בפניו הויא מחאה איכא למימר דרבא מוקי לה לרישא במילי אוחרי: **אלא כדי שיהא כו'.** טעמא דרבי יהודה לאו משום דתלת שנין מיזדהר איניש בשטריה אלא כדמפרש כדי שיהא כו' וטעמא דחזקה לדידיה משום דלא שביק איניש דאכלי ארעיה בלא רשותו אפי' שעה אחת ושתיק אלא לכך הצריכו שלש שנים שפעמים שהמערער רחוק מהלך שנה ולא יבא ערעור שלו לאזניו עד ג' שנים ולאיפלוגי את"ק אתא דלא חיישינן לשעת חירום וחזקה בפניו מיד הויא חזקה הואיל ולא מיחה מיד מדתלי טעמא באספמיא (ו) לקמן בפרקין [מא.]: **ויבא לשנה אחרת.** קס"ד דרבא דוקא קאמר (ז) שיבא המערער עצמו וימחה בסוף ג' בפניו של מחזיק אלמא מחאה שלא בפניו לא הויא מחאה והלכך חזקה שלא בפניו לא תיהוי חזקה. ואע"ג דלרבי יהודה הויא חזקה בהכי לא סבירא ליה כרבי יהודה דר' יהודה מצריכו לילך ולערער ורבא לא נצריכו אלא מתוך שאינו יכול למחות באספמיא גם המחזיק לא יכול להחזיק: **ואי ס"ד.** דאין צריך לשלוח שליח ולמחות בפניו בעדים אלא ימחה במקום שהוא שם ואם יבא הדבר לאזניו יבא למה ליה למיתי עד מקום המחזיק או לשלח שלוחו למחות בפניו: **ליתיב אדוכתיה.** באספמיא ולימחי בפני עדים שהרי יכולין לבא ולומר לו (ח) בסוף ג' אם ירצו: ומשני **עצה טובה קמ"ל דנייתי.** הוא עצמו ונשקול קרקע ופירותיו מיד המחזיק שאם ימחה במקומו ולא ילך ויוציא עכשיו מידו הפירות שאכל המחזיק יוציא ממנו בטורח דקשה גזל הנאכל [חולין פט.]. ומיהו לאו דוקא מצריך ליה רבי יהודה לבא אלא הכי קאמר לא אמרו דצריך ג' שנים אלא כדי שאם יהיה המערער באספמיא ומשהחזיק זה יצא הקול ויודיעוהו בשנה שניה וימחה בתחלת שלש ויוכל הדבר לבא לאזניו של מחזיק בסוף שנה שלישית ואז יש הנאה למערער שאם ירצה הוא עצמו לבא בסוף שלש ויקח קרקע ופירות מעכשיו בלא דין ודברים: **והא אמר רבא מחאה שלא בפניו הויא מחאה.** לעיל [לח:] פסק רבא הלכתא הכי: ומשני **בתר דשמעיה מרב נחמן.** ותירץ לו תשובה שהשיבהו פסק רבא הכי: ה"ג **מי שמיע לכו מרבי יוחנן מחאה בכמה.** בפני כמה בני אדם: **כל מילתא.** של גנאי: **דמתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא.** אם יחזרו ויאמרו לזה כך אמר פלוני עליך. וטעמא כדמפרש בערכין ביש בערכין [טז.] מ"ט חברך חברא אית ליה ואמר אביי התם [טו:] דכל מילתא דעבידא לאיגלויי לית בה משום לישנא בישא. והלכך גבי מחאה נמי מילתא דעבידא לאיגלויי בעינן כדי שיזהר המחזיק בשטרו ולהכי פליגי מ"ד בפני שנים לית ליה דרבה בר רב הונא דבעי תלתא דהא אפי' בתרי עבידא לאיגלויי והויא מחאה בפני שנים

ולענין

רב פפא אמר לדידיה לא תימרון לאחריני תימרון. נראה לר"י דרב פפא אית ליה שפיר דשמואל דאמר לעיל מיחה בפני בני אדם שאין יכולין לומר לו לא הויא מחאה דהתם מיירי בחולה וזקן שלעולם לא ילך למקום שמחזיק שם אבל הכא ילכו למקום המחזיק ויגידו לבני העיר ויאמרו לו והויא מחאה: **ליתיב אדוכתיה ולימחי.** תימה אדפריך מר' יהודה לסייעיה מרבנן דמוכח לעיל דסברי מחאה שלא בפניו הויא מחאה [א] ואור"י דרבא היה טועה וס"ד דבכל מקום שהחזקה נשמעת גם המחאה נשמעת וכמו שהחזקה (ט) מיהודה לאספמיא ה"נ מחאה ואפילו הכי א"ר יהודה שיבא בפניו וימחה ורבנן סברי אפי' מיהודה לגליל אין החזקה נשמעת [ב] לכך לא הוי חזקה אבל מיהודה ליהודה נשמעת והוי חזקה עד שיבא בפניו וימחה ולכ"ע שלא בפניו לא הוי מחאה ורב נחמן דאיצטריך לשנויי עצה טובה קמ"ל ולא שני ליה דלא מצי למיתב אדוכתיה לפי שהמחאה אינה נשמעת אלא באותה מדינה [ג] משום דהכי תקשי ליה אמאי מצריך רבי יהודה לבא לפניו ילך עד המדינה שהמחזיק שם וימחה דמדלא קתני ויבא לשנה אחרת וימחה ויודיעוהו משמע שצריך לבא לפניו כדפרישית: **ה"ג מכלל דלא סבירא ליה הא אמר רבא מחאה שלא בפניו.** ולא גר' והא אמר רבא אמר ר"נ:

לית

עין משפט נר מצוה

פח א ב ג ד מיי' פי"א מהל' טוען ונטען הל' ו ופ"ו הלכה ד סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קמו סעיף ג וסי' עט סעיף יא:

פט ה מיי' פי"א מהל' טוען ונטען הל' ח טוש"ע שם סעי' א:

צ ו מיי' פ"ז מהל' דעות הלכה ה סמג לאוין ט:

רבינו גרשום

הכי לא מיחה ואין מחזיקין בנכסיו. לא הויא מחאה דמילי בעלמ' קאמר אבל כי אמר להו למחר אתבעיה בדינא הויא מחאה דקאמר להו דאין דעתו למחול. אי אמר להו לא תימרו ליה דמחיתי אמר רב זביד הא קאמר לא תימרו ליה ולא הויא מחאה ומחזיקין. אמר רב פפא ודאי הוי מחאה דהכי אמר ליה המערער לעדים לדידיה לא תימרו ליה הא לאחריני אימרו: אמרו ליה העדים למערער לא אמרינן ליה לפלוני דמחית. אמר רב זביד הא קאמרו לא אמרינן ליה ולא הויא מחאה. אמר לעדים לא תיפוק לכו שותא כלומר לא תוציאו דבר מפיכם לשום אדם שמחיתי. אמר רב זביד הא קא מזהיר דלא תפיקו שותא ולא הויא מחאה. הא דקא מזהיר המערער הכי לעדים משום דחשב בדעתיה אמחה ואזהיר להו דלא לימרו היום ולמחר אוציא עדי מחאה ואגבה הפירות ותיקון הקרקע. ואי אמרי לא מפקינן שותא. הא אמרי' וכו' ולא הויא מחאה. אמר רב הונא אפי' הכי הויא מחאה משום דכל מלתא דלא רמיא עליה דאינש שאינו מוזהר שלא יאמר אומרה ולאו אדעתיה. אמר ר' יהודה לא אמרו א) משום שמקום של ר' יהודה הוא רחוק מאספמיא מהלך שנה להכי משער בהאי גוונא. מכלל דלא ס"ל כרב נחמן והא אמר רבא לעיל הלכתא מחאה שלא בפניו הויא מחאה. ומשני בתר דשמעה מרב נחמן הא דקא מתרץ מתני' הכי סברה כוותיה דרב נחמן דשלא בפניו הויא מחאה אבל מעיקרא ס"ל דלא הויא מחאה ומש"ה הוה מותיב ליה הכי: בכמה. בני אדם. כל מלתא של גנאי דמתאמרא באפי תלתא ואזלי הני תלתא ומשתעי לה לאחריני לית בה משום לישנא בישא והא נמי דבר גנאי הוה דקאמר להו פלוני גזלנא הוא ב) מתאמרא באפי תרי והני תרי אמרי לה לאחרינא אית ביה משום לישנא בישא:

א) נ"ל לא אמרו וכו' אלא כדי שיהא באספמיא וכו' משום שמקום וכו'. ב) נראה דל"ל ואי מתאמרא וכו'.

מסורת הש"ס

א) [לעיל כח: וש"נ], ב) [שבועות לד: מא: מב.], ג) [לעיל כח: וש"נ, ד) [לעיל לח:], ה) ערכין טז.,

הגהות הב"ח

(א) גמ' תבענא ליה לדינא: (ב) שם מי אמר לכו ר' יוחנן: (ג) רשב"ם ד"ה לאחריני וכו' דמשמע ליה לא אמרינן אבל: (ד) ד"ה אמר רב הונא וכו' שאינה מוטלת עליו (לכחד תז"מ ונ"ב ס"א לכסויא: (ה) בא"ד אינו נותן אל לבו שקיבל עליו לכסות הדבר והלכך וכו' מהני מילי למחזיק ובין א"ל לא אמרי' ליה ובין אמרו לא מפקינן שותא: (ו) ד"ה אלא וכו' באספמיא כדאמרינן לקמן: (ז) ד"ה ויבא לשנה וכו' דוקא קאמר רבי יהודה שיבא: (ח) ד"ה ליתיב וכו' ולומר לו בתוך ג': (ט) תום' ד"ה ליתיב וכו' וכמו שהחזקה נשמעת מיהודה:

הגהות חו"י

א) רשב"ם ד"ה אמרו ליה כו' והכא איירי שלוה אותם כצ"ל:

מוסף רש"י

כל מילתא דמתאמרי באפי תלתא. כשהבעלים אמרוה בפני שלשה המגלה אותה אינו לשון הרע, שזה גילה תחלה דעתו שאם תגלה אותו אינו חושש, דמידע ידע דסופה להגלות, דחברך חברא אית ליה וזה מגלה לחבירו וזה לחבירו עד שיודע (ערכין טז.).

מוסף תוספות

א. דקתני היה בגליל והחזיק ביהודה אינה חזקה הא יהודה ויהודה הויא חזקה אלמא מחאה שלא בפניו הויא מחאה. רשב"א. ב. שאם היתה נשמעת המערער זקוק לבא ולמחות, רבינו יונה. ג. לאו משום דס"ל כרבא שהמחאה נשמעת למרחוק כמו החזקה [אלא]. שיטמ"ק בשם תוס' הרא"ש.